

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jak zvýšit zaměstnanost - Nová pravidla pro jednání s uchazeči na úřadech práce by mohla platit již od září 2004

Nový zákon o zaměstnanosti, který schválila Poslanecká sněmovna, by měl pomoci snížit tolik kritizovanou míru nezaměstnanosti a zvýšit zaměstnanost v České republice. Zákon upřesňuje postupy a zpřísňuje podmínky při zprostředkování zaměstnání úřady práce, zejména podmínky pro zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání. Měla by se tím zvýšit motivace uchazeče o zaměstnání ke spolupráci s úřadem práce.

Zpřísnění evidence na úřadech práce

Úřady práce nemohou zapsat do evidence uchazečů o zaměstnání osoby, které mají uzavřen pracovněprávní vztah, a OSVČ. Dále pak člena dozorčí rady, společníka nebo jednatele společnosti - tady ale bude nově platit, že pokud budou mít osoby v těchto funkcích příjem nižší, než je polovina minimální mzdy, bude je moci ÚP do evidence zapsat. Absolventi škol budou moci být evidováni, ale nebude se jim do odpracované doby započítávat doba studia. K tomu, aby dostali podporu v nezaměstnanosti, budou muset splnit základní podmínku jako všichni ostatní - v posledních třech letech odpracovat alespoň 12 měsíců. Do odpracované doby se absolventům budou započítávat veškeré pracovní poměry, které budou zakládat účast na sociálním pojištění (pracovní poměry, dohody o pracovní činnosti apod.). Zpřísňují se také podmínky pro vyřazení z evidence úřadů práce. Z evidence bude vyřazen člověk, který např. odmítá nastoupit do vhodného zaměstnání, odmítá se podrobit lékařskému vyšetření svého zdravotního stavu, nespolupracuje s úřadem práce (nedochází na pravidelné konzultace) anebo neplní podmínky stanovené v individuálním akčním plánu. Ten budou úřady práce povinny nabídnout. Pokud tento individuální akční plán uchazeč přijme a nesplní podmínky, které si sám nastavil, může být vyřazen.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti

Zpřísní se podmínky pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti, změní se její výše a délka podpůrní doby jejího poskytování. Výše podpory je v současné době první tři měsíce 50 % předchozího příjmu a další 3 měsíce pak 40 % předchozího příjmu. Podle nového zákona by se výše podpory měla od čtvrtého měsíce zvednout na 45 %. Pokud se uchazeč účastní rekvalifikace, pak výše podpory bude po celou dobu rekvalifikace 60 % předchozího příjmu. Návrh na zvýšení podpory od 4. měsíce na 45 % je v souladu s úmluvou Mezinárodní organizace práce č. 168, podle které by měly minimální dávky v nezaměstnanosti činit alespoň 45 % předchozího čistého příjmu.

Aby uchazeč o zaměstnání mohl pobírat podporu v nezaměstnanosti, musí splnit základní podmínku - v uplynulých třech letech odpracovat alespoň 12 měsíců - a nesmí pobírat starobní důchod.

Délka podpůrní doby zůstává pro uchazeče do 50 let věku 6 měsíců. Lidé od 50 do 55 let budou mít možnost pobírat podporu v nezaměstnanosti 9 měsíců a pro občany nad 55 let se podpůrní doba prodlouží na 12 měsíců. Pro poslední dva případy ale platí, že musí prokázat alespoň 25 let, resp. 30 let účasti na důchodovém pojištění.

Chceme tak usnadnit starším lidem hledání nového zaměstnání. Ve většině případů mají totiž mnohem horší podmínky než lidé mladší. Navíc by toto opatření mělo částečně eliminovat i počet lidí, kteří odcházejí do předčasného důchodu. A v neposlední řadě je to odměna pro lidi, kteří po

většinu života pracovali.

Částečná nezaměstnanost

Lidé, kteří budou pobírat podporu v nezaměstnanosti, budou mít možnost si přivydělat. Maximálně však do výše poloviny minimální mzdy - dnes je to 3350 Kč - maximálně 20 hodin týdně.

Možnost přivydělat si k podpoře v nezaměstnanosti je ve světě zcela běžná věc. Jedná se skutečně jen o přivýdělek, protože s částkou maximálně 3350 Kč je velmi těžké vyjít. Důležitý je také fakt, že takto si lidé zachovávají určité pracovní návyky a neztratí chuť pracovat. A v neposlední řadě tím, že budou své příjmy legalizovat, omezí se práce na černo a tato skutečnost se pozitivně promítne i do oblasti daní a pojištění.

Agentury práce

Agentury práce zprostředkovávají pracovní místa přímo, slouží jako informační a poradenská střediska a „pronajímají“ své zaměstnance jiným zaměstnavatelům.

Nový zákon o zaměstnanosti by měl zajistit, aby člověk, který je zaměstnancem agentury a pracuje pro jinou firmu, měl zaručeny stejné podmínky jako ostatní zaměstnanci dané firmy (pracovní doba, výše mzdy apod.).

Lidé se zdravotním postižením

Komplexní úprava problematiky osob se zdravotním postižením vytváří podmínky pro širší zaměstnanost těchto občanů. Obsahuje povinnosti pro zaměstnavatele - vytváření vhodných pracovních míst, možnost provádění rehabilitace, zaměstnávání určitého procenta handicapovaných osob atd. Zůstává nadále možnost, že zaměstnavatel, který chce vytvořit vhodné pracovní místo, může požádat o příspěvek úřad práce.

Povinnost podrobit se lékařské prohlídce

Úřady práce budou mít možnost požádat o posouzení zdravotního stavu fyzických osob pro účely zaměstnanosti určené zdravotnické zařízení. Uchazeč o zaměstnání bude povinen podrobit se tomuto vyšetření. Úřad práce bude mít možnost nechat na vlastní náklady přezkoumat zdravotní stav uchazeče o zaměstnání, který např. žádá o zabezpečení pracovní rehabilitace nebo který uvádí nejrůznější zdravotní důvody bránící mu v nástupu do zprostředkovaného zaměstnání.

Nové příspěvky pro zaměstnavatele

Nové nástroje aktivní politiky zaměstnanosti přispějí k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti a k prohloubení individuálního přístupu k uchazeči o zaměstnání. Kromě stávajících nástrojů (rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program) budou zavedeny i nové příspěvky:

- Příspěvek na dopravu zaměstnanců bude moci čerpat zaměstnavatel, jehož zaměstnanci nemají možnost dopravit se veřejnými dopravními prostředky nebo MHD do zaměstnání. Výše příspěvku může pokrýt až 50 % nákladů, jež vynaloží zaměstnavatel na zabezpečení dopravy těchto zaměstnanců.

- Příspěvek na zapracování může dostat zaměstnavatel, který přijal uchazeče o zaměstnání, jemuž ÚP věnuje zvýšenou péči (absolventi, ženy po rodičovské dovolené, zdravotně postižení, lidé nad 50 let...). Příspěvek může zaměstnavatel pobírat po dobu 3 měsíců a jeho výše může dosahovat až poloviny minimální mzdy.

- Překlenovací příspěvek může dostat člověk, který jako uchazeč o zaměstnání vyřešil za pomoci úřadu práce svou nezaměstnanost zahájením samostatně výdělečné činnosti. Příspěvek bude vyplácen po dobu 3 měsíců a může dosahovat maximálně poloviny životního minima pro jednotlivce (dnes 2050 Kč).

Evropané na trhu práce v ČR

Občané jiných členských států EU, kteří budou v České republice pracovat, budou mít stejné postavení jako občané České republiky, včetně jejich rodinných příslušníků.

Zákaz dětské práce Právní řád ČR v současné době vůbec neupravuje práci dětí mladších 15 let. Práci mladistvých ve věku od 15 let do 18 let upravuje v případech, kdy je vykonávána v pracovněprávních vztazích podle zákoníku práce. Přitom směrnice Rady Evropy stanoví opatření pro právní úpravy členských států. Například by měly přijmout opatření k zákazu práce dětí a zajistit podmínky stanovené Směrnicí pro práci mladistvých. Některá z těchto opatření je nutné nově zapracovat do právního řádu České republiky. Důležité postavení při zabezpečování úkolů v této oblasti by mělo náležet úřadům práce. Z tohoto důvodu je nutné platný stav právních předpisů v oblasti zaměstnanosti doplnit.

Co tedy nový zákon o zaměstnanosti obsahuje:

- práce dětí do 15 let bude v zákoníku práce zakázána,
- povolena bude pouze činnost umělecká, kulturní, reklamní a sportovní,
- povolení k činnosti bude vydávat příslušný úřad práce,
- povolení se nebude vyžadovat pouze v případě, že se bude jednat o zájmovou činnost dětí ve školách, ústavech sociální péče či školských zařízeních a dítě za vystoupení nedostane žádnou peněžní odměnu.

Zdroj: MPSV ČR